

De grote gordijnen werden opengeschoven. Tot op de dag van vandaag herinner ik mij dit geluid. Dat bijzondere ruizende geluid van ontelbare wieltjes. Aan die wieltjes hingen grote lange gordijnen. Ze werden elke morgen open geschoven. De gordijnen hielden het binnenvallende licht tegen in de slaapzaal. De slaapzaal op het internaat. Hoge ramen. Lange gordijnen. Krakende vloer. Ik lag nog een beetje te pitten op mijn bed in het chambret. Aan het plafond tikten de tl-buizen één voor één aan. Ook zo'n geluid. Licht en tikkend. Grappig, maar er was geen patroon in te herkennen. Alsof die aantikkende tl-buizen elke morgen een ander plan hadden. Ik bleef nog even liggen. Broeder Burghart schoof het gordijn van mijn chambret een beetje opzij: het is de bedoeling dat je nu uit bed komt: wassen en in de refter is ontbijt. Opstaan, eten en naar school. Broeder Burghart was eigenlijk heel vriendelijk voor mij. Maar het was de eerste dag. Dan mag dat.

Tja, ik was gewoon voorbijgeslapen. Ik had mij verslapen, op deze eerste dag bij de broeders.

-

Met m'n pakketje kleding en mijn plek in de slaapzaal had broeder Frans mij al verteld hoe dat gaat. Het is een grote zaal. De slaapzaal. En met schotten hebben we chambretten gemaakt. Dit is jouw chambret. Hier ga je slapen. Daar is de kast in jouw chambret, daar kun je je kleren indoen. Het bed is misschien iets te kort, maar je kunt er goed in slapen. Morgen, rond zes uur zul je misschien wel iets horen, maar dat zijn de leerlingen die vroeg moeten opstaan. Het zijn meestal schipperskinderen, die gaan naar de schippersopleiding. Die begint rond 7 uur. Daarom moeten ze wat vroeger op. Dus als je morgen vroeg iets hoort: geldt het niet voor jou, dat is voor de vroege vogels. Die volgen de schippersopleiding. Pas om half acht gaat het licht aan. Dan wordt het opstaan. Goed uitgelegd.

-

Broeder Burghart dacht dat ik slapeloos de eerste nacht in mijn hut zou bivakkeren. Grappig. Naderhand is het meer dan ééns gebeurd. Met verstaanbare woorden. Dat was niet gewoon in zo'n grote slaapzaal: "...als van Gulik óók wil opstaan, dan kunnen wij het ontbijt gaan genieten". Tja, een sedere maar duidelijke aanwijzing. Opstaan kerel, anders ben je te laat. Terwijl broeder Burghart echt het idee had dat ik de eerste nacht slapeloos zou doorbrengen. Starend naar het donkere plafond. Niet dus. Gewoon op de eerste dag al verslapen. Het zou mijn hele leven bij mij blijven. Tot op de dag van vandaag. Verslapen. Lucide. Het twinkelen van de TL-buizen. In willekeurige volgorde. Stap voor stap naar een nieuwe dag. De wereld is weer wakker. Nu ik nog. En ontbijt. In de refter. Daar heb ik goede herinneringen aan. Altijd vers brood. Beleg en thee. Elke morgen. Een waardige start van de dag. Zoals dat thuis hoort te zijn was dat hier elke dag. Eerst een boterham gezond, maar er is meer dan genoeg. En broeder Burghart liep de rondes. Schopte me uit bed met die sedere woorden. Zonder neerbuigend, zonder vernedering. Ow, wat had ik toch moeite met opstaan.

-

Broeder Burghart leerde ik kennen in het eerste jaar op het internaat. Broeders van St. Louis. De BIG werd 'ie genoemd. Ik begreep dat niet. Gestigmatiseerd zoals dat heet. Een woord, een bijnaam. Tot op de dag van vandaag moet ik dat een fenomeen noemen. Filosisch is er een verschil tussen een fenomeen en een fenomeen. Broeder Burghart had zijn fysiek niet mee. Hij liep mank. Een felle bijter. Kwam uit Canada, was het verhaal. Fietste op een nagelmooie fiets. Met z'n manke poot. Die BIG. Burghart de BIG. Ik begreep er niks van. Misschien heeft dat wel te maken dat in mijn groep niet alleen schipperskinderen zaten, maar ook echt moeilijke figuren. Crimineel bedacht ik mij snel. Rare jongens. Schimmig, meteen vriendschappelijk. Daar hou ik zowieso niet van. Ik heb snel en veel geleerd, de eerste paar weken op het internaat. Lucide.

-

Dat begon al met een simpele verdeling. Het onderscheid tussen de bokken en de jongens. De bokken hoefden niet naar de studie voor het avond eten. De jongens, die bijvoorbeeld op de HAVO zaten, moesten zowel voor het avond eten, als na het avond eten, een rondje studeren. Dat zag er als volgt uit.

-

Wij zaten op internaat. Eten, drinken en slapen, studeren en wonen: dat was op het internaat. Naar school was "gewoon" naar een reguliere school. In mijn geval naar de HAVO. Thuisgekomen: op het internaat dus: werd gestudeerd in 2 delen. Voor het eten voor de "studies" e.i. havo en verder. Ná het eten voor iedereen. Dat gaf al een verdeling. De "studies" moesten braaf en de criminelen lachten erom. Een leuke kaart die ik later nog eens heb uitgedeeld. Met grof, eerste en laatste geweld.

-

Appelstroop noemde ik die gozer. Daar had 'ie een hekel aan. Als u appelstroop kent: Rinse Appelstroop, dan is hier verwijzing genoeg. Een rare jongen hoor. Veel te glad. Bijna had 'ie broeder Burghart te grazen. Maar broeder was niet bang: die sloeg terug. Zo gaan die dingen, als je in Canada bent geweest. Dan schikken de kaarten ineens anders. Tja, dat is met criminelen. Als je ze in een hoek hebt; dóór blijven slaan. Anders komen ze terug. Wie was het ook alweer: die de kooplui uit zijn tempel joeg. (broeder Burghart? Met eer en geweten. Wij hadden Judo, maar daarover een volgend keer) Appelstroop Willemsse: die zal inmiddels wel opgehangen zijn aan het eigen touw.

Toch heeft niemand het slechte lot verdiend.

-

Je zult maar uit een armzalige familie komen. Die niets beters in de aanbieding heeft: dan maar op kostschool. Dat is een bijzonder uitdrukking; KOSTSCHOOL

Alsof er niets beters is te halen uit het leven. Dan maar kostschool.

Eerlijk gezegd: en pas veel later in mijn leven heb ik iets begrepen: bij de marine. Of in het leger. Een dienst doen. Voor volk en vaderland. Dat hoort niet. Maar bij de koopvaardij, da's een heel ander verhaal. De koopvaardij. Dat is veilig en zonder ethische kwesties. Dat gaat over handel.

Daar denken wij tegenwoordig ook weer heel anders over. Schepen die vandaag de dag (2018) varen. Die varen onder "goedkope vlag" met schaamteloze slavernij. Om maar te zwijgen van de piraten. Er is blijkbaar nog niet zo heel veel veranderd in de wereld. Die koopvaardij brengt de broeken en hempjes. Geweven door kinderen. Maar tja, dat is ver weg. Zó klein is de wereld nou ook weer niet. Kent u de weverijen in Tilburg nog? Hoezo, slavernij?

-

4 jaar bij de broeders. Het heeft me op de wereldbol gezet. Of ik er nou iets mee opgeschoten ben? Ik denk het wel.

Ik schopte in het bijzijn van een broeder een jochie tegen de muur. De eerste en de laatste keer dat ik gewelddadig was. Ik schopte het jochie tegen de muur. Het deed hem pijn. Dat was de bedoeling. Het getreiter en het gemanipuleer van dat jochie was ik een beetje zat: van die Appelstroop. Op mijn manier joeg ik de kooplui "uit mijn tempel". Nadien nooit meer iemand pijn gedaan. Want als je éénmaal weet wat doorslaan is: door slaan tot het pijn doet: pijn veroorzaken: dan weet je ook dat het makkelijker is, om beter te doen.

-

Havermout en eten op tafel. Honger of minachting. Het doet mij denken aan Steef en het brood. Het brood smaakte niet goed, had de geur van petroleum. In de Hongerwinter. Brood kan brood zijn: als het brood is gemaakt van graan en water, maar verscheept is in een petroleum bark, dan moet je dat brood niet opeten. Dan is de honger heel duur. Het doet mij denken aan de 2 muizen op een kaas, drijvend in de oceaan. Hier komt dit verhaal:

-

Oceaan: het schip is gezonken. Met man en muis. Nou, niet helemaal. Het schip is vergaan: maar op de oceaan drijft een ronde hele kaas. U kent zo'n kaas wel. Mooi rond. Drijvend. Op die kaas zitten 2 muizen. Dus toch niet met man en muis. 2 muizen drijven op de ronde kaas op de oceaan. De dagen verstrijken. De éne muis begint te knabbelen aan de kaas, buikje vol. De andere muis wil wel knabbelen aan de kaas. Maar die muis is bang: bang om te verdrinken. Als je immers de kaas wegknabbelt: dan heb je wel een vol buikje, maar je zult verdrinken.

- filosofisch: het gesprek tussen die twee muizen.

Eet niet teveel want je knabbelt de kaas weg en we zullen verdrinken. Eet niets en je zult niet verdrinken maar verhongeren.

U begrijpt: het is een filosofisch vraagstuk. Geen antwoord is mogelijk. Maar wij kunnen het ons voorstellen. Dan is dit meer dan genoeg. Tegenover elk JA moet een NEE staan. Tegenover elk genoeg, kan een minder staan. Tikkie terug, hoort bij "we gaan vooruit".

-

© 2018